

سرمقاله

تاب آوری اقتصاد ایران در برابر فشارها

ادامه از صفحه یک...
با جنگ روانی تلاش کرد از آن‌ها بهره‌برداری کند و در جهت تضعیف اقتصاد و روحیه مردم گام بردارد. در این میان، نقش انتظارات فعالان اقتصادی، سرمایه‌گذاران و مردم عادی بسیار تعیین کننده‌است، چرا که آنها تحت تاثیر اخبار، شرایط و نگرانی‌ها، رفتارهای اقتصادی خود را شکل می‌دهند و همین موضوع، می‌تواند یا به ثبات یا به بی‌ثباتی بازارها دامن بزند. به‌طور طبیعی، جنگ و درگیری‌های نظامی موجب ایجاد نااطمینانی می‌شود و این نااطمینانی، انتظارات تورمی را تشدید می‌کند. وقتی فعالان اقتصادی و مردم با جنگ مواجه می‌شوند، پیش‌بینی‌هایشان نسبت به آینده اقتصادی دچار تزلزل می‌شود و به دنبال آن، سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد و تقاضا برای کالاها‌ی اساسی و ارز افزایش می‌یابد. این وضعیت، اگر به شکل کنترل نشده‌ای ادامه پیدا کند، می‌تواند منجر به افزایش تورم و نوسانات شدید در بازارهای ارز و کالا شود. در جنگ ۱۲ روزه اخیر، این آثار روانی خود را تا حدی نشان داد، به ویژه در کاهش نسبی سرمایه‌گذاری و بروز برخی واکنش‌های احتیاطی در بازارها. با این حال، نکته مهم این بود که سرمایه‌گذاران اصلی و افرادی که به آینده ایران ایمان دارند، همچنان پایدار ماندند و حاضر نبودند شرایط را به گونه‌ای ببینند که کشور را ترک کنند یا سرمایه خود را به‌طور کامل از ایران خارج کنند. این موضوع نشان دهنده علق و علاقه این دسته از سرمایه‌گذاران است که علی‌رغم همه مشکلات و نااطمینانی‌ها، آینده ایران را در اولویت قرار می‌دهند. اما بخشی از سرمایه‌گذاران وجود دارند که برایشان محل سرمایه‌گذاری اهمیت ندارد و به دنبال امنیت بیشتر و فرصت‌های کم‌ریسک‌تر هستند. این گروه بیشترین آسیب را از وقوع جنگ و جنگ روانی می‌بینند و در دوران بحران، تمایل دارند دارایی‌های خود را به سمت بازارهای امن‌تر در خارج از کشور سوق دهند. این موضوع باعث افت سرمایه‌گذاری در داخل کشور شده و البته قابل پیش‌بینی بود. با این وجود، ظرفیت‌ها و توان اقتصادی ایران به گونه‌ای است که می‌تواند این کاهش‌ها را در میان مدت جبران کند، چرا که کشور از بحران‌های سخت‌تر طولانی‌تری در گذشته عبور کرده و بارها نشان داده است که می‌تواند مقاومت کند و دوباره خود را بازسازی نماید. از سوی دیگر، هزینه‌هایی که دولت در دوران جنگ متحمل شد، از جمله هزینه‌های مربوط به مدیریت بحران و تعطیلی‌های مقطعی در تولید، بر دانه‌های مالیاتی اثر گذاشت و باعث شد دولت وصول مالیات کمتری داشته باشد. این موضوع فشار مالی بر دولت را افزایش داد، اما م‌هاطور که گفته شد، ساختار اقتصاد ایران به اندازه کافی مقاوم است که بتواند این ضربه‌ها را تحمل کند و به تدریج بهبود یابد. در چنین شرایطی، جنگ روانی دشمن با هدف افزایش نگرانی و اضطراب در جامعه و ایجاد بی‌ثباتی اقتصادی، بیشتر تلاش می‌کند تا انتظارات تورمی را تشدید کند و به این ترتیب، بر بازارهای ارز، کالا و سرمایه تأثیر گذار باشد. یکی از راهبردهای اساسی دشمن، ایجاد تصویر کمبود کالا‌های ضروری و نوسانات شدید در بازار ارز بود که این دو عامل می‌توانند به سرعت به رفتارهای هیجانی مردم دامن بزنند و بحران‌های اقتصادی را عمیق‌تر کنند.

یادداشت

زیرپوست سفر لاریجانی به مسکو

ادامه از صفحه یک...
تلاش کرده که موضوع او کراین را حل و فصل کنند. علیرغم دیدار تاریخی پوتین و ترامپ در آلاسکا، که مورد توجه و تبلیات زیادی قرار گرفت، تاکنون نتیجه‌ای حاصل نشده است و جنگ همچنان ادامه دارد. همچنین ترامپ اعلام کرده که باید او کراین را مسلح کنند و به آن سلاح بیشتری بدهند تا بتواند از خود دفاع کند، س‌رزمین‌هایش را پس بگیرد. پیش از این، بحث بر سر این بود که سرزمین‌ها را به روس‌ها بدهند و صلح کنند. بنابراین، اختلافات و مشکلات بین روسیه و آمریکا در مورد او کراین بسیار زیاد است. اگر روس‌ها بخواهند بین ما و آمریکایی‌ها میانجی‌گری کنند، ابتدا باید مشکلات خود را حل کنند. میانجی‌ باید نقش‌سی ایفا کند که برای هر دو طرف قابل قبول باشد و جایگاه و پایگاه کافی داشته باشد تا دو طرف بتوانند نظراتش بپذیرند. ممکن است آقای پوتین در ارتباطاتش با ما، در حدی توانایی داشته باشد که کاری برای ما انجام دهد، اما در قبال آمریکایی‌ها باید است که ترامپ بخواهد پوتین را در مناسباتش با ایران وارد کند. آنچه که در تماس اخیر آقای پوتین با آقای ترامپ مورد توجه قرار گرفته و همزمان با سفر آقای لاریجانی بوده است، بیشترین موضوع مورد بحث آمریکا و روسیه بعد از مسئله او کراین، موضوعات خاورمیانه و شرایط جدید غزه است. در حال حاضر، آتش‌بس برقرار شده و کمک‌های انسانی به غزه ارسال می‌شود و به نظر می‌رسد که آقای پوتین فرصتی یافته تا با ترامپ گفت‌وگویی انجام دهد و به بهانه تبریک گفتن، به بحث او کراین بپردازد. نکته اساسی این است که روس‌ها همواره با کارت ما و امتیازاتی که ما در مذاکرات داشته‌ایم، بازی کرده‌اند. در حال حاضر موضوع او کراین و بهیادهای بی‌ثباتی می‌شود ما به روس‌ها داده‌ایم، جنجال وسیعی در اروپا به راه انداخته است. یکی از این بهیادهایی که ادعا شده بهیاد شاهد بکده در انگلیس به نمایش گذاشته شده است، اگرچه روی آن نشان‌های روسیه بوده است، علیرغم اینکه اروپا به شدت در موضوع بهیادها علیه ایران کار می‌کند، روس‌ها هیچ اقدامی در زمینه کاهش فشارها بر ایران انجام نمی‌دهند. در حالی که ما به دفعات تکذیب کردیم و نوع مرادات نظامی ما روس‌ها را تعریف و تشریح کرده‌ایم، روس‌ها هیچ قدمی بر نمی‌دارند تا فشارها بر ایران تحت تهدید غربی‌ها، یعنی آمریکا‌های اروپایی‌ها، کاهش پیدا کند، آن هم در شرایطی که بحث‌های مربوط به هسته‌ای و تحریم‌های سازمان ملل و شورای امنیت دوباره به حالت قبل برگشته و حالا او کراین هم به این مسائل اضافه شده است.

دولت تدابیر لازم را برای مهار گرانی‌ها اتخاذ کند

حاکم م‌کمان سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به راهکارهای عبور از وضعیت فعلی اقتصاد اشاره کرد و تأکید داشت که بانک مرکزی، به عنوان متولی تنظیم بازار ارز و سیاست‌های ارزی، باید با استفاده از رسانه ملی، فضای مجازی و حقیقی، اطلاع‌رسانی دقیق درباره تحریم‌ها یا همان اسنپ‌ک انجام دهد. سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی توضیح داد: این تحریم‌ها تحریم‌های جدید نیستند و قبلاً هم اعمال شده‌اند. وی همچنین افزود: جنگ روانی علیه کشور به راه افتاده و ادعا می‌کنند دارایی‌های بانک مرکزی در کشورهای اروپایی بلوکه می‌شود، اما بانک مرکزی از این موضوعات مطلع بوده و حتی بخشی از دارایی‌های خود را به طلا تبدیل و وارد کشور کرده است. بنابراین نباید نگرانی ایجاد شود و این مسائل باید به درستی به مردم تبیین گردد. م‌کمان بیان کرد: اتحاد، وحدت و همدلی در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و دفاعی، کلید موفقیت در شرایط فعلی است. البته نباید از کم کاری‌های بانک مرکزی و وزارت اقتصاد در مهار تورم و گرانی‌ها چشم‌پوشی کرد، زیرا نقش این دستگاه‌ها در ایجاد تورم غیر قابل انکار است. سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی معتقد است که این دو نهاد باید با همکاری مضاعف نوسانات ارزی را کنترل کنند تا مردم دچار مشکل نشوند.

«تجارت» از چشم‌انداز نگران‌کننده سیاست‌های پولی و مالی در سال‌های آینده گزارش می‌دهد

رکود تورمی در کمین اقتصاد

کاهش قدرت خرید، و افزایش نارضایتی‌های عمومی، از جمله پیامدهای ملموس چنین تورمی است. براساس ماده ۳ قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مسئولیت این نهاد در کنترل تورم، اهمیتی دوچندان می‌یابد. قانون مذکور به‌روشنی دو وظیفه‌ی بنیادین برای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعریف کرده است: نخست، کنترل تورم، و دوم، حفظ و ارتقای ارزش پول ملی. این اهداف، نرخ توصیه‌ی سیاست‌گذاری، بلکه تکالیف قانونی هستند. از این منظر، ناتوانی در مهار تورم، به معنای ناکامی در انجام یکی از مهم‌ترین مأموریت‌های قانونی بانک مرکزی است. با این حال، یکی از مسائل ریشه‌ای که در سال‌های اخیر به مانهی جدی در برابر ایفای نقش مؤثر بانک مرکزی تبدیل شده، نبود هماهنگی میان سیاست‌های پولی (در اختیار بانک مرکزی) و سیاست‌های مالی (تحت نظر دولت) است. در شرایطی که دولت برای جبران کسری بودجه‌ی مزمن خود، به افزایش پایه پولی و استقراض مستقیم یا غیرمستقیم از بانک مرکزی متوسل می‌شود، عملاً

خالی‌فروشی، ریسک جدی صرافی‌های رمزارز

صرافی‌ها مشخص نیست و این موضوع ریسک م‌عاملاتی را دوچندان کرده است. وی خاطر نشان کرد: هر کدام از صرافی‌های داخلی باید با صرافی‌های بزرگ‌تر دارای‌های خود را خلص سازی کنند که اصطلاحاً به آن «تت کردن» می‌گویند. این در حالی است که به دلیل تحریم اقتصاد ایران و مشکلات نقل و انتقال وجه، صرافی‌ها م‌مکن است نتوانند عملیات خلص سازی را به خوبی انجام دهند. توکلی گفت: یکی از ریسک‌های مهم ارزهای دیجیتال در ایران «خالی‌فروشی» است. به این معنی که یک صرافی مشخص رمزارزی که مردم خریده‌اند و دارای خود را در اختیار آن قرارداده‌اند را ندارد، به عنوان نمونه فردی رمزارز ریل خریداری کرده، اما صرافی این رمزارز را سید خود ندارد. این کارشناس بازارهای مالی تصریح کرد: آخرین ریسک، ریسک قوانین و مقررات است که با توجه به اهمیت این موضوع

هدف قانون کالابرگ الکترونیکی ممانعت از گرانی اقلام خوراکی است

عبدالرضا مصری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی درباره ضرورت اصلاح مسیر اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی، اظهار داشت: در زمینه کالابرگ الکترونیکی باید مسیر درستی طی شود. این طرح در اصل آمده تا مردم بتوانند کالا‌های مورد نیاز روزمره خود را با قیمت ثابت و قابل پیش‌بینی تهیه کنند. عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس ادامه داد: فلسفه اجرای کالابرگ این بود که دولت کالا‌های اساسی را با قیمت ثابت و در طی سال در اختیار مردم قرار دهد. از سوی دیگر، چون دولت برای این کالاها ارز ترجیحی اختصاص می‌دهد، طبیعی است که نباید افزایش قیمتی در بازار ایجاد شود. با این حال، شاهدیم که دولت‌ها نه تنها این موضوع را به‌درستی اجرا نکرده‌اند، بلکه این موضوع را به همه کالا‌ها بسط و گسترش می‌دهند یعنی سمت نقدی سازی رفته‌اند و گفته‌اند مردم می‌توانند با اعتبار کالابرگ هر کالایی را بخرند وی تصریح کرد: ما پیرو اجرای این قانون تلاش داشتیم که اقلام ضروری که مردم هر روز با آن مواجه‌اند، گران نشود. در غیر این صورت اگر دولت یارانه نقدی و کالابرگ الکترونیکی را در اختیار مردم گذاشته اما در بازار م‌لا قیمت مرغ از ۹۰ هزار تومان به ۱۶۰ هزار تومان برسد، این طرح دیگر به چه کار می‌آید؟

گروه اقتصاد کلان: در تازه‌ترین گزارش بانک جهانی از مجموعه‌ی «چشم‌انداز اقتصادی خاورمیانه و شمال افریقا»، تصویر نگران‌کننده‌ای از وضعیت اقتصاد ایران اعم از رشد اقتصادی، نرخ تورم و رکود در سال‌های آتی ترسیم شده است؛ در چنین شرایطی نقش بانک مرکزی به عنوان مسئول قانونی مهار آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شود. به گزارش تجارت، بانک جهانی با اتکا به داده‌ها و شاخص‌های کلان اقتصادی، پیش‌بینی کرده که رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۴ به عدد منفی ۱.۷ درصد خواهد رسید. این آمار، نشانه‌ای روشنی از استمرار رکود در ساختار اقتصاد کشور است؛ رکودی که به نظر نمی‌رسد کوتاه‌مدت باشد، چرا که پیش‌بینی‌ها برای سال آینده، حتی از شرایط فعلی نیز وخیم‌تر است. براساس همین گزارش، رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۵ نیز منفی خواهد بود و به عدد منفی ۲.۸ درصد خواهد رسید؛ رقمی که عملاً حاکی از فرو رفتن تدریجی ما مداوم اقتصاد کشور در باتلاقی از ناتوانی در تولید، کاهش سرمایه‌گذاری و افت بهره‌وری است. اما رکود، تنها معضل اقتصاد ایران در این سال‌ها نیست. گزارش بانک جهانی نشان می‌دهد که نرخ تورم نیز در حال تجربه‌ی جهشی نگران‌کننده است. این نهاد، نرخ تورم ایران در سال ۱۴۰۴ را ۴۹.۱ درصد پیش‌بینی کرده است؛ عددی که نسبت به تورم ۲۵.۸ درصدی در سال گذشته، افزایش چشمگیری دارد و عملاً فشار مضاعفی را بر زندگی روزمره‌ی مردم تحمیل می‌کند. این یعنی اگر نرخ رشد اقتصادی منفی و در حال نزول است، در مقابل، نرخ تورم، در حال صعود و رشد مداوم است؛ ترکیبی که در ادبیات اقتصادی به آن «رکود تورمی» گفته می‌شود؛ یکی از دشوارترین و پیچیده‌ترین وضعیت‌های اقتصادی که کنترل آن، نه تنها به سیاست‌های فنی و تخصصی پیچیده‌ای نیاز دارد، بلکه به اراده‌ی سیاسی، ثبات مدیریتی، و اصلاحات ساختاری عمیق نیز وابسته است. در چنین شرایطی، بانک جهانی به‌روشنی اعلام می‌کند که تلاوم رکود و تورم در سال آینده نیز ادامه خواهد یافت، و حتی ممکن است شدت یابد. پیش‌بینی شده که نرخ تورم در سال ۱۴۰۵ به حدود ۵۶ درصد برسد؛ عددی که در صورت تحقق، ثبات اجتماعی و سیاسی سنگینی به همراه خواهد داشت. فشار هزینه‌های معیشتی بر طبقات متوسط و پایین جامعه، افزایش فاصله‌ی طبقاتی،

گروه اقتصاد کلان: علیرضا توکلی کاشی، کارشناس بازارهای مالی در گفت‌وگو با خبرنگار اینپا با اشاره به سقوط تاریخی رمزارزها در روزهای اخیر گفت: نوسان قیمتی رمزارزها بسیار بالااست و به همین دلیل زمانی که ترامپ تعرفه ۱۰۰ درصدی بر کالا‌های چینی اعمال کرد، قیمت بسیاری از رمزارزها در فاصله چند ساعت به شدت سقوط کردند و عده بسیاری سرمایه‌های خود را در این بازار از دست دادند. توکلی با بیان اینکه ریسک بالای نوسان قیمتی رمزارزها جزو ریسک ذاتی و عمومی این بازار محسوب می‌شود، اظهار کرد: یکی دیگر از نوساناتی که تمام رمزارزها در تمام کشورهای جهان با آن رو به رو هستند، ریسک صرافی‌هاست. توکلی اظهار کرد: در ایران به دلیل اینکه تحریم هستیم و صرافی‌ها عمدتاً غیر رسمی هستند، میزان ریسک بالاتر است. همچنین نحوه اتصال این صرافی‌ها با سایر

افزایش ۳میلیون نفری جوانان «نیت»؛ زنگ خطر برای اقتصاد ایران
گروه اقتصاد کلان: سمیه گلیور، رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم، درباره کاهش نرخ بیکاری با نیت‌ها گفت: نیت‌ها در واقع جوانانی هستند که نه شاغل‌اند، نه در حال تحصیل و نه در حال آموزش مهارت. این اصطلاح از عبارت انگلیسی Not in Employment, Education or Training گرفته شده و معمولاً شامل افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله می‌شود، البته در برخی کشورها این بازه تا ۲۹ سال هم در نظر گرفته می‌شود. اهمیت این شاخص در این است که برخلاف نرخ بیکاری رسمی، تصویری جامع‌تر از وضعیت غیرفعالان جوان ارائه می‌دهد و به ما نشان می‌دهد چه تعداد از جوانان به‌طور کامل از چرخه آموزش، اشتغال و مهارت‌آموزی خارج شده‌اند. وی درباره وضعیت نیت‌ها در ایران گفت: متأسفانه آمار نیت‌ها در ایران روندی صعودی داشته و طبق برآوردها، این عدد به حدود سه میلیون نفر رسیده است. این آمار بسیار نگران‌کننده است. ما با جمعیتی از جوانان روبه‌رو هستیم که در سنین فعال و مولد قرار دارند اما هیچ مشارکتی در فعالیت‌های اقتصادی، آموزشی یا مهارتی ندارند. این موضوع پیامدهای سنگینی برای اقتصاد به‌همراه دارد. سرمایه انسانی، موتور محرک توسعه است و وقتی بخشی از این سرمایه را از دست می‌دهیم، عملاً فرصت رشد اقتصادی را محدود می‌کنیم. گلیور در پاسخ به اینکه آیا می‌توان گفت نیت‌ها به کاهش تولید ناخالص داخلی هم منجر می‌شوند؟ گفت: نیت‌ها بخشی از نیروی کار بالقوه کشور هستند که به دلیل نبود آموزش، مهارت یا فرصت شغلی، از چرخه تولید خارج مانده‌اند. این امر به کاهش تولید ناخالص داخلی (GDP) منجر می‌شود. از سوی دیگر، چون بهره‌وری اقتصادی تا حد زیادی وابسته به سطح مهارت نیروی کار است، عدم مشارکت نیت‌ها در آموزش یا اشتغال باعث کاهش بهره‌وری در سطح کلان می‌شود. بنابراین این مسئله، صرفاً یک موضوع اجتماعی نیست، بلکه تبعات کاملاً اقتصادی و ساختاری دارد. وی در بیان اینکه برای حضور این دسته در بازار کار چکار باید کرد گفت: اولین گام، شناسایی دقیق دلایل شکل‌گیری این پدیده در کشور است. آیا نظام آموزشی ما پاسخ‌گوی نیازهای بازار کار است؟ آیا فرصت‌های مهارت‌آموزی و اشتغال به‌اندازه کافی در دسترس هستند؟ پاسخ به این پرسش‌ها بسیار مهم است. در مرحله بعد باید مسیرهای برای بازگرداندن این گروه به چرخه مهارت و اشتغال طراحی کنیم. گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، ایجاد مشوق‌های شغلی برای بنگاه‌ها، تقویت مشاوره‌های تحصیلی و شغلی، و پیوند دادن آموزش با نیازهای واقعی بازار کار از جمله اقداماتی هستند که می‌توانند مؤثر واقع شوند.